

**БОЛОВСРОЛ,
СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААН,
СПОРТЫН ЯАМ**

“ИРГЭНИЙ ЁС ЗҮЙН БОЛОВСРОЛ” СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР, ТҮҮНИЙ УДИРДАМЖ

Улаанбаатар хот

2019 он

ӨМНӨХ ҮГ

Эрхэм хүндэт эрдэмтэн багш та нартаа энэ удаа “Иргэний ёс зүйн боловсрол” сургалтын хөтөлбөр болон тус хөтөлбөрөөр бага, дунд, ахлах ангийн сурагчдын эзэмшвэл зохих мэдлэг, чадвар, дадлын тодорхойлолт, товч тайлбар, мөн арга зүйн зөвлөмжийг өргөн барьж байна.

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын сайдын “Сургалтын хөтөлбөр шинэчлэн батлах тухай” 2019 оны А/390 дүгээр тушаалаар “Иргэний ёс зүйн боловсрол” сургалтын хөтөлбөр батлагдаж, улмаар өмчийн хэлбэр үл харгалзан ерөнхий боловсролын нийт сургуулийн сурагчид 2019-2020 оны хичээлийн жилээс эхлэн судлах боломж бүрдсэн билээ. Ийнхүү ерөнхий боловсролын сургуулийн түүхэнд анх удаа бүх ангийн сурагчид ёс зүйн боловсрол эзэмших сургалтын цогц хөтөлбөрийг судалж эхэлснээрээ ач холбогдолтой юм.

“Иргэний ёс зүйн боловсрол” сургалтын хөтөлбөрийг бага, дунд боловсролын тухай хууль, Монгол Улсын Засгийн Газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Монголын багш нарын VII их хурлын тогтоол, “Тогтвортой хөгжил-Ерөнхий боловсрол” багш нарын улсын II зөвлөгөөн, “Бага, дунд боловсролын сургалтын цөм хөтөлбөр” багш нарын үндэсний хэлэлцүүлэгт оролцогчдын санал, зөвлөмжид тулгуурлан “Иргэний ёс зүйн боловсролын жил”-ийг тохиолдуулан боловсрууллаа.

“Иргэний ёс зүйн боловсрол” сургалтын хөтөлбөр нь бага, дунд боловсролын тухай хуулиа хэрэгжүүлэх, сурагчаа хөгжүүлж, улмаар улсаа хөгжүүлэх эрхэм үүргийг биелүүлэх, сурагчдыг хүмүүжүүлж, төлөвшүүлэх үндсэн зорилготой. Тус сургалтын хөтөлбөр нь Монгол улсад амар амгалан, хүмүүнлэг нийгмийг бүтээх, боловсролын салбарт хуулиа болон үндсэн үүрэг, зорилгоо биелүүлэх, нутаг орон, сургууль, анги хамт олон, гэр бүлд эелдэг найрсаг уур амьсгал бүрдүүлэх, сурагчдад ёс зүйн боловсрол эзэмшүүлэхээрээ ач холбогдолтой.

Тус сургалтын хөтөлбөрийн агуулга нь монголын өв соёл бөгөөд хүрэх үр дүн нь сурагчийн ёс зүйн боловсрол, хүмүүжил, төлөвшил юм. “Иргэний ёс зүйн боловсрол” нь сурагчдыг хүмүүжүүлж, төлөвшүүлэх үндсэн, гол сургалтын хөтөлбөр бөгөөд түүнийг бүрэн хэрэгжүүлэхүйц цагийн болон багшийн нөөцтэйгээр зохион байгуулна. Мөн ерөнхий боловсролын сургуулийн сургалт хүмүүжлийн үйлчилгээ бүрийг сурагч ёс зүйн боловсрол эзэмших арга ухаанд суралцахад чиглүүлж, үйл бүрийг сурагчдын төлөө зориулж, тэдний суралцах таатай орчин нөхцөлийг бүрдүүлж тус хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг дэмжинэ.

“Иргэний ёс зүйн боловсрол” сургалтын хөтөлбөрийн агуулга нь анги ахих тусам өргөсөн гүнзгийрсэн, сурагчийн хөгжлийн үе шат, учир шалтгааны уялдаа холбоогоор дараалж, давтагдсан, өөр хоорондоо залгамж холбоо бүхий бүтэцтэй бөгөөд сурагчдад төлөвшвөл зохих ёс зүйн нэгдмэл “дүр зураг” мөн. Тус хөтөлбөрийн бага ангийн агуулга нь дундын, дунд ангийн агуулга нь ахлах ангийн агуулгын үндэс суурь болно. Иймээс бага, дунд, ахлах ангийн багш нар хичээлдээ хамтран бэлтгэх, хамтран зохион

байгуулах зэрэг хичээлийн үр ашгийг нэмэгдүүлэх уян хатан, үр дүнтэй зохион байгуулалтын хэлбэрийг ашиглан нягт хамтран ажиллах шаардлагатай юм.

“Иргэний ёс зүйн боловсрол” нь сурагчдыг хүмүүжүүлж, төлөвшүүлэх үндсэн, гол сургалтын хөтөлбөр мөн хэдий ч сурагчид ёс зүйн боловсрол эзэмших нь зөвхөн уг сургалтын хөтөлбөрөөр хязгаарлагдахгүй, монгол хэл, бичиг, уран зохиол, түүх зэрэг бусад сургалтын хөтөлбөртэй нягт холбоотой учир багш бусад мэргэжлийн багш нартайгаа нягт хамтран ажиллах шаардлагатай.

Ерөнхий боловсролын сургууль нь сурагчдад ёс зүй, ёс суртахууныг төлөвшүүлэх үүргийнхээ хувьд нийгэмд томоохон байр суурь эзэлдэг. Сурагч бүрийн хувьд гэр бүл нь ёс суртахууныг эзэмших, дэлгэрүүлэх анхдагч, үндсэн гол орчин төдийгүй үнэ цэнтэй сурган хүмүүжүүлэгч байдаг ч, хүүхэд сургуульд элссэн мөчөөс тэрхүү сурган хүмүүжүүлэх үүргийг ерөнхий боловсролын сургууль өвлөн авч, эцэг, эхтэй хамтран ажиллах зайлшгүй хэрэгцээ бий болдог. Иймд гэр бүл, эцэг эх, асран хамгаалагчид хүүхдээ багаас нь хүмүүжүүлж, сургууль, багш нартай хамтран ажиллах үүрэгтэй болно.

Сургууль, багш нар эцэг, эхчүүдэд зориулсан иргэний ёс зүйн боловсрол эзэмших зорилготой сургалт, зөвлөгөөг сургалтын төлөвлөгөөн дэх “Багш зохицуулах цаг”-аар болон багшийн “Бусад” ажлын цагаар бага ангид долоо хоног бүр хоёр хүртэлх цагаар, дунд, ахлах ангид сар бүр хоёр хүртэлх цагаар зохион байгуулах ажлыг хариуцан гүйцэтгэнэ. “Иргэний ёс зүйн боловсрол” сургалтын хөтөлбөрийг сургуулийн удирдлага, ажилтан, албан хаагчид, нийт багш, эцэг эхчүүд сайтар судалж, хэрэгжүүлэх үүрэг хүлээж байна.

Сурагч, эцэг эх, багш, сургуулийн хамт олон, ард иргэд нийтийн хичээл зүтгэл, хүчин чармайлтаар “Иргэний ёс зүйн боловсрол” сургалтын хөтөлбөр амжилттай хэрэгжиж, улмаар эх орныхоо хөгжилд хувь нэмрээ оруулах боломж бүрдэж байгаа юм.

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухаан, спортын яамнаас цаашид “Иргэний ёс зүйн боловсрол” хичээлийг зохион байгуулж буй багш нарт зориулан үе шаттай сургалт явуулж, сурагчдад зориулан “Унших бичиг”, багш, эцэг эхэд зориулан цахим хичээл, сургалтын хэвлэмэл болон цахим хэрэглэгдэхүүн, зөвлөмж боловсруулж түгээнэ.

Эрдэмт багш нарын маань хичээл зүтгэл, нөр их хөдөлмөр, сайн үйлсээр хүүхэд багачууд, оюутан залуучууд маань хүнлэг энэрэнгүй, цэвэр ариун сэтгэлтэй, билиг оюун төгөлдөр, хүмүүнлэг нийгмийг цогцлоон байгуулах иргэн болон өсөж хүмүүжих болтугай!

АГУУЛГА

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл

1.1. Бага, дунд, ахлах ангийн сургалтын төлөвлөгөө

1.2. “Иргэний ёс зүйн боловсрол” сургалтын хөтөлбөр

- Нийтлэг үндэслэл
- Сургалтын хөтөлбөрийн зарчим
- Сургалтын хөтөлбөрийн зорилго, зорилт
- Сургалтын хөтөлбөрийн агуулга
- Сургалтын хөтөлбөрийн арга зүй
- Сургалтын хөтөлбөрийн үнэлгээ
- Сургалтын хөтөлбөрийн хэрэглэгдэхүүн, сургалтын зохион байгуулалт
- Бусдад түгээн дэлгэрүүлэх үйл ажиллагаа
- Хавсралт

Хоёр. Бага ангийн сурагчдын эзэмшвэл зохих мэдлэг, чадвар, дадлын тодорхойлолт, товч тайлбар

Гурав. Дунд ангийн сурагчдын эзэмшвэл зохих мэдлэг, чадвар, дадлын тодорхойлолт, товч тайлбар

Дөрөв. Ахлах ангийн сурагчдын эзэмшвэл зохих мэдлэг, чадвар, дадлын тодорхойлолт, товч тайлбар